

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Égész évre . . . 6 korona.
Égész szám ára 4 fillér.

MEJELKINEK NEMKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közeletváltó (városi-
földszint 7. sz. ide küldendő
a kéziratok.)

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállal-
lat irodája. Ide küldendő
az előfizetési díjak és hird-
etések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Az utolsó hat év munkája.

— Haladás minden vonalon. —

Írta: Koncz Ákos.

— Az érdemeket letagadni, az érdemes ember munkáját lekicsinyelni manapság egészen divattá vált. Beteges ambíciójú emberek tollat tagdnak és ítéletet mondanak eleveken és holtak felett abban a hiszemben, vagy jobban mondva botor hitben, hogy ez által a maguk utját egyengetik. Az ítélezés közben természetesen lamentálnak és sirató asszonyok módjára jajognak városunk elmaradottsága felett, szemérem hányva a város vezetőségének azt, hogy semmit sem dolgoznak, csak a pótdadó emelésén gondolkoznak.

Elfelejtik ezek az urak, hogy éppen ők az okai annak, hogy nagyon sok eszme az ő makacsodásuk és nyugtárolásuk miatt nem testesülhetett meg. Prokrusztusi ágyba rántottak minden idővs dolgot. Valóságos gyártelepít rendezték be a halasztást indítványoknak. Ebben a gyárban kovácsolták össze azokat a kerékkötőket, mely a józan haladást meggátolta. Alig volt az utolsó hat év alatt közgyűlés, amelyben egy-két jól előkészített ügyet le ne vettek volna a napirendről. Hogy miért vették azt le, nem is lehet megmondani. Egyetlen érvük az volt, hogy a bizottsági tagok nagy többsége nem tanulmányozhatta eléggé az egyes ügyeket. A Hortobágy hasznosításának nagy kérdése, a szervezeti szabályzat módosításával kapcsolatos fizetésrendezés ügye éveken járta a bizottságokat, a tanácsot. Azt lehet mondani, hogy szóról-szóra tudták a bizottsági tagok ezek javaslatait, de mivel egyesegek népszerűségének ártott volna a javaslatok tárgyalása, keresetek kibuvót a napirendről való levételre és talán még most is végeznék romboló munkájukat, ha egy egészséges áramlat keresztül nem húzta volna számításainkat. Hogy pedig ez megtörtént, jajognak, vádolnak, rágalmaznak, azt állítván, hogy a városi tanács hat év alatt semmit sem tett, hanem ellenkezőleg a várost behajította az adósságok tengerébe.

Mivel pedig ezen a világon manapság, midőn a közönség egy része vakon hisz az írott és nyomtatott betűkben, — nem lehet olyan valamit írni, mely ne akadna könnyen hívőre, megtevesztik a lelkeket és sokszor még az értelmesebb rész sem veszik fáradságot a vakmerő állításokat valódi értékükre szállítani. A nagy és üres mondások és igaztalan állítások foglyul ejtik a gyöngébbeket

és tömegesen tódulnak vezetőik után, kiket a szenvedély hangosakká tesz. Se nem kérdenek, se nem hallanak, se nem látnak, hanem követik a handabandázókat, meg nem gondolva, hogy ha vak vezet a világtalant, mindketten a gödörbe eshetnek.

Mert valóban vannak, vagy a rosszakarattal vezetett embernek kell azt tartanunk, aki azt állítja, hogy az utolsó hat év alatt városunk nem haladt és nem emelkedett. Mi, akik a város közigazgatási életét az alfajától omegáig ismerjük, szintén állítjuk, hogy az utolsó hat év városunk történetében egy egész korszakot jelent. Állításainkat a közgyűlések jegyzőkönyveivel és a helyi lapok igazságos bírálatával bizonyíthatjuk. És ha valami ügy, mely az egyetértés jegyében ébredt életre, mindeztől megkerült a jó alapozás dacára sem betetőzésre, ennek okát éppen azokban kell keresnünk, akik halasztási indítványokkal akadályozták meg az építés befejezését. Ha vád érhet valakit, az bizonyára nem a város vezetősége és tanácsa, hanem az a csoport, mely mindenféle álokoskodással és fургanggal igyekezett megölni az eszmét, amely a városi ügyekbe belevitte a politikát, a megtevesztés minden eszközt, a lebecsülés megérzett fegyverével sújta le azokra, akik elég merészek voltak az ő maradi törekvésekkel szembe szállani.

Végigtekintve az utolsó hat év munkahalmazán, mely a városi tanács becsületos törekvéséből állott elő, joggal állíthatjuk, hogy az ezen munkát kicsinylő és lebecsülő emberek vádjai nélkülözök az igazság minden kriteriumát. A modern alkotások egész sorozata fűződik a Kovács József polgármester és a városi tanács nevéhez és működéséhez. A közgyűlési jegyzőkönyvek a becsületos törekvéseket feljegyezték, ezeket letagadni nem lehet, ha pedig valaki ezt tagadja, akkor ezt csak azért teszi, mert a bosszu elvette ítélőképességét.

Az utolsó hat év munkáját tömör vonásokban a következőkben mutatjuk be. *Végleg rendeztük az egyházi és iskolai segélyeket, felépítettük az iparosiskola épületet, rendeztük az iskolatály-lapos ügyét, külön kezelésbe vevén a városi nyomdát, a házipénztár jóvedelmét fokoztuk, maholnap befejezik a nagyerdei körutat, építettünk tíz tanyai iskolát, megvettük a guti vasutat, megalkottuk a tizenöt év aluli gyermekeknek a korszmák, vendéglők és táncmulatságokban megjelenését tiltó szabályrendeletet, módosítottuk a vásárrendtartásra*

vonalkozó szabályrendeletet, összeállítottuk a vagonleltárt, megcsináltuk a világlátási vállalat üzletszabályzatát, a vízvezetékét és csatornázási munkákat elhatároztuk és tíz kutat megfuraltunk, a debreczeni—pallag—hajdusámsóni vasutat kiépítettük, felépítettük a gazdasági ismétlő iskolát, a múzeum eljárása megvettük a Hatvan-utca 23-ik számú házastelket, előnyösen megkötöttük a 17 milliós kölcsönt, kibővítettük a városi szegényházat, kibővítettük a jéggyárat, elkészítettük a villamos telepet. Támogattuk továbbá telekadományokkal és építési anyaggal a görög katólikus templom felépítését, a homokkerti fűtőt kiszélesítettük, megkezdtük a temetők rendezését, megalkottuk az utmesterek és utkaparók nyugdíjszabályzatát, tárgyalás alatt van a világlátási vállalat alkalmazottainak nyugdíjszabályzata.

Rendezte a városi tanács az Arany-Bika bérletének rég húzódó ügyét, felépítette a bábaképzőt, a gyermekmenhelyet, illetve lelenházat, a csendőrkörületi parancsnokság részére laktanyát és lakóhelyet szerzett, hozzájárulást szavazott meg a közgyűlés a ref. főgimnázium építéséhez, szabályrendeletet alkotott a horádri és berkocsi iparról, parcellázta és jó áron értékesítette az ispotályi lapos üres telkeit, a sertés konzum vásár ügyében dolgozott, rendszeresítette a múzeumot állást, bővítette az óvodákat, rendezte a sertésvásár teret, telket adott a siketnéma intézetnek, megalkotta a sütők szabályrendeletét, megvette a Szikszay-féle házat, tárgyalta és már-már befejezi a Stenczinger ház megvételének ügyét, több házastelket előnyös árbán megszerzett, különböző utakat készítéséről gondoskodott, a világlátási hálózatát fejlesztette, szervezte az állandó népnevelési bizottságot és arról szabályrendeletet alkotott, módosította a gyémántári szabályrendeletet, elkészítette a vízvezeték, vízdijszabályozási, csatornázási, a város általános szabályozási tervezetét, a város építkezési szabályrendeletet, megkötötte az állammal a tanjai iskolák átvételére vonatkozó szerződést, a városi nagyberletek, gazdasági épületei részben átvette, részben kijavíttatta, megalkotta a kölcsönzői szabályrendeletet, meghosszabbította az átírási szabályrendelet érvényét, elintézte több helyi vasutvonal részére megszavazandó segély ügyét, számtalan üdörös javaslatot tárgyalta, a Hortobágy hasznosításának megoldására, a közművelődési palota ügyét tárgyalta, a szegényügy rendezéséről szabályrendeletet alkotott, óriási áldozatot szavazott meg a Debreczenben létesítendő egyetemnek, elkészítette a telek értékelmelkedési illetékről szóló szabályrendeletet, rendezte a vásár felügyelői hivatal, közegészségügyi és köztisztasági szabályzatot készített, végül a szervezeti szabályzat módosítására és fizetésrendezésre vonatkozó javaslatot elfogadta.

A közgyűlés az elsorolt ügyeket a városi tanács kezdeményezéséből tárgyalta le. miután az életrevalóságáról és hasznosságáról meggyőződést szerzett. Ezeknek az ügyeknek előkészítése nagy munkával járt és a város polgármestere és tanácsa igazán tiszteletreméltó törekvést fejtettek ki e város érdekében. Aki ezt eltagadja,

az az igazságot az erőszakkal törekszik agyonütni, mert konokul tagadja azt, amit a közgyűlési jegyzőkönyvek napnál világosabban bizonyítanak.

A való letagadása, a becsületlen munka el nem ismerése a gyöngyökből és ingatagabb jellemű emberek előtt lehet jó kortesfogási eszköz, de semmiesetre sem követelheti, hogy a komolyan gondolkodók felüljenek ennek a tartalom nélkül való hireszteléseknak. Sőt többet mondunk. Ha a városi tanács életrevaló, a város jövő fejlődését célzó nemes törekvései nem végződtek teljes sikerrel, ha munkája, melyet a becsületesség, a hivatali kötelesség jegyében végzett, nem hozták meg a remélt és kívánt eredményt, akkor ennek az oka éppen azon bizottsági tag uraknak szelet vető, vihart arató törekvéseben keresendő, melylyel mesterségesen, a szenvedélyek felszításával, a politika bevonásával, az elmék megtevesztésével, a furfang minden nemével, vadaskodások özönével, a tények letagadásával és a rabulisztika minden eszközzel, valamint a vezetésre vágyó hatalom kierőszakolásával és a halasztási indítványok egész özönével dolgoztak a közgyűléseken. A közgyűlési jegyzőkönyvek írott betűinek tanúsága szerint a hat év alatt majdnem egy félévesz indítvány gyártódott a hatalomhajn folytonosan gyengülő tábor beszokmánykonnyáján és talán a retrograd törekvés most is tartana, ha a bizottsági tagok életre ébredt nagy mozgalma vélt nem kiáltott volna a nagy halasztók felé. És ezt az átkos munkát egyes vezető emberek végezték, hol maguk állva a csatasor élére, vagy pedig melléktakarlól lövöldözve a kötelességét becsületesen teljesített városi tanácsra.

Régi igazság, hogy a városok nem fejlődhetnek szépséges és modern irányban, ha az egyetértés és az egy célra törekvő akarat nem egyesülnek, ahol a nemes törekvést lelkicsinylak, a munkát el nem ismerik és pártszempontokat visznek a közgyűlés termébe. Ez a szellem, ennek mesterséges ápolása és egyes embereknek a hatalom után való rendetlen törekvése okozta azt, hogy nem tudtunk annyit elérni, amennyit a város nagy vagyona és tanácsának erkölcsi ereje, munkássága és modern gondolkodása biztosított volna.

Városunk polgármesterét és tanácsát nem érheti tehát vád abban a tekintetben, hogy a hat esztendő munkálatlanul töltötte volna el. Mi ismerjük városunk közigazgatásának multját, nem kicsinyeljük az utolsó harminc év alkotásait, sőt tisztelettel honoráljuk az ezen idő alatt végzett munkát, azt azonban jó lélekkel állíthatjuk, hogy a város közigazgatási története, a város annalesi nem mutatnak fel szebb, munkában eredményesebb, törekvésben nemesebb, modern gondolkodásban haladóbb munkát, mint az utolsó hat év. Igaz, hogy ezen alkotások igénybe vették az adófizető polgárok áldozatkészségét, de anyagi eszközök nélkül nagyot, szépet, nemeset, hasznosat alkotni nem lehet. Hogy pedig a létesítések kellő körültekintéssel, a viszonyok mérlegelésével épültek fel, már csak az is bizonyítja, hogy míg más vagyonos városok pótdója 30—60—80%, közt

ingadozik, Debreczen sz. kir. város 18%, közkölt-től dolgozik.

A város polgárságának, illetve a törvényhatósági bizottságnak nemsokára alkalma lesz ítéletet mondani választott tisztviselőinek munkássága felett. *Nem is akarunk himet varrni az elmondott sorokban a városi tanácsra, csak a való tények bemutatásával akarunk rácafolni azokra a levegőből kapott és a gyűlölség jegyében megtermett vádakra, melyek igaztalanul bírálják meg a város vezető emberének hat éves munkásságát.*

És mi meg vagyunk győződve, hogy ezt a rácafolást elfogadják mindazon igaz elméjű emberek, akik a lefolyt hat év közgyűléseinek eseményeire visszaemlékeznek.

Közgyűlés.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hónap 30-án közgyűlést tartott Weszprémy Zoltán főispán elnöklésével. A bizottsági tagok közepes számban jelentek meg és igen sokan hiányoztak azok közül, akik nélkül nem is tudtunk közgyűlést elképzelni.

Elnöklő főispán megnyitván a közgyűlést, meleg szavakban emlékeztet meg néhai Kiss Albert lelkész, bizottsági tagról, ki munkás életében nagy lelkiismeretességgel szolgált a város ügyeit. Indítványozza, hogy emlékeztet örökítsék meg a jegyzőkönyvbe, mit a bizottsági közgyűlés egyhangulag elfogadott.

A polgármesternek az utolsó három óról és az 1907. évről szóló jelentését a közgyűlés tudomásul vette és ez utóbbinak kinyomatását és a bizottsági tagok közt leendő szétosztását elrendelte.

A „Ne temere“ decretum ellen a közgyűlés felir a kormányhoz és képviselőházhoz, továbbá e tárgyban megkeresi a társfővárosi hatóságokat is, hasonló szellemű felirat készítésére.

A belügyminiszter által módosított csatornázási és vízvezetési szabályrendeletet a közgyűlés tudomásul vette.

A zenede 60.000 koronát kért a várostól. Hosszas eszmecsere után a közgyűlés a kért 60.000 koronát megadta oly módon, hogy évenként tíz éven át 6000 koronát fizet.

A kereskedő társulat kérésére a polgári iskola segélyét 3500 koronára emelte fel.

A Julián-egyesületnek 500 korona segélyt szavaztak meg, a színház épületére és butorozására pedig 20.000 koronát.

A kollegium második könyvtárosi állás javadalmazására a ref. egyházkerület 1600 korona segélyt kért. A közgyűlés ezt azzal adta meg, hogy a könyvtár a vasárnap és ünnepnapokat kivéve, legalább esti 8 óráig nyitva legyen.

A közgyűlés elhatározta, hogy a Simonffy-utcai bérházakba a villamos világítást 8000 korona árban bevezettki.

A Stenczinger-féle ház megvételére vonatkozó szavazást a bizottsági tagok elégtelen száma miatt elhalasztották.

A világítási vállalat alkalmazottainak nyugdíj-szabályozatát a közgyűlés elfogadta, valamint kimondta, hogy a sámsóni vasutvonal mellett a nagyerdő fái 20—20 méter távolságra kivágandók.

Az 1909. évi költségvetését a közgyűlés általános-ságban és részleteiben elfogadta.

Jánosi Zoltán biz. tag a nyomda költségvetése tárgyalásánál interpellációt jelentett be a „Debreczen“ nyomtatási ügyében, valamint megkérdezte, hogy mi igaz abban, hogy a nyomda az államvasuti nyomtatványok megszerzéséért egy bizottsági tag a maga részére provizórt tűzött ki. A polgármester az első kérdésre kijelentette, hogy a „Debreczen“ lapnak van fizetetlen terhe, amely azonban remélhetőleg befolyik, az utóbbira Vecsey Imre főjegyző, mint a nyomdai felügyelőbizottság elnöke azt felelte, hogy Márton Imre biz. tag valóban 8%-os provizórik kötött ki a hirlap részvénytársaság javára a nyomtatványok megrendelése esetén, minthogy azonban a nyomda nem ment bele az üzletbe, a tárgyalások megszakadtak.

Révi Nándor dr. hevesen kikel Márton Imre eljárása ellen és azt kívánja, hogy ezen eljárást helytelenítse a közgyűlés. Peczko Ernő dr. biz. tag szintén megatallással hallja az esetet, de mivel Márton Imre biz. tag nincs jelen, azt indítványozza, hogy az auditor et alteri pars elvénél fogva vegye le ez ügyet a közgyűlés a napirendről az időre, mikor Márton Imre is jelen lesz.

A római katolikus egyház azon sérelmét, hogy az iskolai segélyt a város a szerződés megkötése előtt adja ki, a közgyűlés nem teljesítette.

A homokkerti lakosok által kért 400 kor. alapítási költséget a közgyűlés nem adta meg.

Több kisebb ügy elintézése után a közgyűlés véget ért.

A rendezett tanácsu városok polgármestereinek kongresszusa.

A rendezett tanácsu városok országos egyesülete hétfőn délelőtt 10 órakor tartotta alakuló közgyűlését Budapest az újváros háza sztertermében. A közgyűlést dr. Szentpáli István nyitotta meg, ki szívélyesen üdvözlö a városok megjelent képviselőit és tudatja a közgyűléssel azon öröndetes hírt, hogy a kormány és az országgyűlés a jövő évi költségvetésbe 2.000.000 korona segélyt vett föl a városok közigazgatási költségeinek részbeni fedezésére. Majd kifejté, hogy a városoknak még sok megoldandó kérdése van; ilyenek a városi kölcsön biztosítása, a kötelező tűzbiztosítás és a községi takarékpénztár föllállítása. Az alakuló közgyűlés jegyzőül Esztergom, Losonc és Ujpest városok főjegyzőit kéri föl. Ez után jelenti, hogy az egyesületbe eddig 39 város lépett be, de azon reményének ad kifejezést, hogy a közel jövőben még sokkal több fog belépni, azonkívül tagjai az egyesületnek 67 polgármester, 471 városi tisztviselő és 8 országgyűlési képviselő.

A tárgysorozat következő pontja értelmében megválasztották a tisztikar. Elnök: dr. Szentpáli István. Al-elnökök: Wimmer Imre, Mayszky Béla. Titkár: Várhidy Lajos. Ügyész: dr. Földvári István. Megválasztott azonkívül még 21 tanácsag: dr. Bogdán Zsivkó, Csenne Gyula, Debreczen István, Folgens Kornél, dr. Francisci

Lajos, Gödry Ferenc, Hiemesch Ferenc, Jankovics Dezső, Kludik Gyula, dr. Mátéffy Ferenc, Wagner Sándor, dr. Zádor János, báró Diószeghy Zsigmond, Farkas Jenő, Fincsiszky Mihály, Marsovszky Árpád, Mészáros Károly, Dörr Albert, Gerisits Zoltán, dr. Ugró Gyula és Vecsey Zsigmond polgármester. Póttagok: Somossy Béla, Muzsai Béla és Palkovits Emil. Számvevő-bizottsági tagok: Bódogh Lajos, dr. Makray Mihály, dr. Újfalussy Jenő, Póttagok: Eisel Antal, Schöpp János és dr. Sramkó Andor.

Várhidly Lajos egyesületi titkár a jövő évi kétszázötven évi előirányzatot olvassa föl, amit a közgyűlés elfogad; az egyesületi pénzeket a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja fogja kezelni. A jövő évi közgyűlés helyének és idejének meghatározását a tanácsra bízták.

Osváth Andor esztergomi főjegyző fölolvasta a belügyminiszterhez intézendő memorandumot a városok rendelkezéséről szóló új törvényről. Többek hozzászólása után a föllíratot teljes szövegében elfogadták.

A városok állami támogatásának módja tekintében két módozat merült föl. 1. A rekompenciáció, amely szerint minden város igényt tart kárpótlásra az állami föladatokat ellátásáért. 2. A szükséghez mért segítség, például a fedezetlen hiány 50 százalékának az állam részéről való fedezése.

A kongresszus mereven egyik megoldási módot sem fogadja el, hanem a kettőnek az összeegyeztetésére törekszik, s azért azt javasolta, hogy az összes városoknak állami föladatokat végzéséért járó kárpótlás fele osztassék föl a városok között, a másik fele pedig osztassék föl azon városok között, amelyeknek 50 százalékánál magasabb pótdadjuk van, még pedig a pótdó nagysága szerint.

A városi hitelviszonyok rendezésénél szó volt a megalakítandó „városok országos bankjáról“, a városi kölcsönök konvertálásáról, a községi takarékpénztárakról.

A városi tisztviselők fizetésrendezésénél egy olyan törvényjavaslat benyújtása vált szükségessé, amelyben a városi tisztviselők olyan fizetési osztályokba osztatnának be, miként az a vármegyei tisztviselőknél történt s ezen törvényt oly időben tárgyalandó le, hogy az 1909. január 1-től életbeléptethető legyen. Hogy pedig a városok ezen törvényt végrehajthassák, ennél fogva előlegül a 2 millió koronából olyan összeg volna adandó az egyes városoknak, ami a jelenlegi fizetések összege s a rendezett fizetések összege közti különbözségnek megfelel, amely előleg pedig az 1909. július 1-ig megállapítandó állami dotáció összegének végleges megállapításakor az egyes városoknak jutandó összegbe beszámítandó volna.

Bortermelésünk.

Bevégeződött a szüret, a tőkék bőven ontották Isten áldását és rogyásig megtelek a pincék zamatos új borral. Sok és jó bor termett az idén és valóban egy emberöltő óta nem volt az országnak ezek fogható bortermése. És mégis gondterhes arccal járhalnak a termelők, mert hiába a sok jó bor, ha nincsen vévő.

Bizony nem irigylésre méltó a sorsuk. Ha rossz az év és kevés a bor, (amint az elmúlt három évben volt) úgy kevés a bevétel és a befektetett tőke alig hozza meg kamatját, ha pedig sok bor terem, úgy nem lehet eladni, mert nincs, aki elfogyaszta. Scylla és Charybdis között lebeg folyton a szőlősgazda, sohasem tudja, hogy élvezni fogja-e verejtékes fáradságának gyümölcsét, vagy pedig hiába dolgozott és robotolt-e egész éven át, küzdött az elemi hatalmakkal, gondozta, óvta a szőlőtőkékét a sok állati és növényi ellenségétől és felebarátai rosszakaratától! Egy anya nem csüggy oly szeretettel gyermekén, mint a szőlősgazda szőlőjén s ennek egyedül tudható be, hogy a sok családás és vesztéses dacára szőlőink felújítása még mindig serényen folyik, mert bizony fáradságukért és munkájukért szőlősgazdáink anyagi rekompenciációt eddig vajmi keveset kaptak.

De miben rejlik ezen sajnáltalan jelenség oka? Röviden azt felelehetnénk: Mert hazánkban nem isznak bort, mert az összes bortermelő államok között Magyarországnak van a fejenkénti legkisebb borfogyasztása, ellenben a pálinkafogyasztásban mindjárt Oroszország után következünk. Mindenki megdöbben, ha ezen rideg statisztikai számokat szemléli, és önkénytelenül felmerül a gondolat, hogy ezen segíteni kell. De hogyan?

Szövetségünk kitünő igazgatója: Dr. Drucker Jenő ur, két év előtt egy igen érdekes és tanulságos könyvecskét adott ki. „A mi nemzeti italunk“ címmel, amelyben részletesen leírta a fennálló bajokat és egyuttal rámutatott azok orvoslására is. Nagyon ajánlom, hogy mindenki, akit ezen kérdés érdekel, olvassa el a fentemlített tanulságos könyvet. Jelen cikkem keretében e dolgokat csak egész röviden akarom vázolni, de hogy olyanok, akik soha szőlőszettel és borászattal nem foglalkoztak, megérthessék a mai visszás helyzet eredetét, szükséges, hogy egy rövid visszapiillantást vessék hazánk bortermelése és kereskedelmének utolsó 25 évi történetére.

Az elmúlt század nyolcvanas éveinek elején a magyar bortermelés és kereskedelem virágzása tetőpontján volt. A termelők könnyen és jól értékesítették boraikat, a külföld zivizesen vette őket és itthon is sok fogyott el. Boraikat elküldték a világ minden részébe, meg is becsülték és meg is fizették őket.

A nyolcvanas évek végén bekövetkezett a filloxera-vész. Virágzó szőlőink rohamosan elpusztultak és rövid néhány év múlva 1892-ben. kénytelenek voltunk megújítani határainkat az olasz bor előtt, miután országunk bortermelői oly csekély volt, hogy a helyi fogyasztást sem elégítette ki. Ez a tíz év a legszomorubb fejezet hazánk borászatának történetében, mert akkor sikerült részben lelkiismeretlen borpancsolóknak, de még sokkal nagyobb részben közigazgatási ügytelenségek, erőszakos, faj- és felekezeti gyűlölet által elkapott kereskedelemellenes heccadjáratok által boraink hirvért és kereskedelmünk hirnevének tisztességét oly alaposan tönkretenni, hogy még sok év fog elmúlni, míg az akkor kapott sebek teljesen be fognak heggedni.

Ezen tíz év alatt vesztette el a bor népszerűségét mint nemzeti italunk, melyet évszázadokon át

birt. A bor elsősorban drága volt, szegény ember nem tudta megfizetni, hozzá szokott tehát a pálinkához és sörhöz. Hozzá még az állam hihetetlen gassága fogyasztási adóval sújtotta, mely az amegy sem olcsó italt még jelentékenyen megrágította és luxuscikké tette. A jómódu ember pedig nem ivott, mert a bor többnyire rossz volt és minden cseppje felett ott lebegett a pancsolás és borhamisítás ármenje.

Az évek multak és óriási pénzáldozatok árán sikerült elpusztított szőlőinket felújítani. 1900-ban volt ismét az első számbavehető bortermelésünk, de a termék bor értékesítése igen nehezen ment. Külföldi vevőinket elcséztették, a magyar bor hirneve tönkretelt, országunk közönsége pedig elszakott a borivástól.

Szerencsére az olasz borvámklauzula nemsokára lejárt és az ország bortermelői és kereskedői felzúdulása folytán nem utították többé meg. Ez nagy megkönnyebbülés volt mindenkire nézve és megkezdhetők a szanálás nagy munkáját. Elsősorban meg kellett szoktatni közönségünkkel a borivást. De ez nem ment könnyen, miután az elmúlt évek termése átlag gyenge volt és a borárak emelkedve meglehetősen magasak, hozzá még a horribilis fogyasztási adó is akadályozta a borivás népszerűsödését.

Elérkezett végre az idei év, melyben először adtak feljuttott szőlőink teljes, jó termést. Az idei szüret eredményét 7—8 millió h-literre becsülik, tehát a duplájára annak, ami tavalyi termett. Kivételünket legfeljebb 1 millió hektoliterre lehet értékelnünk, marad tehát 6—7 millió hektó bor, amelynek az országban el kell fogyni, ha nem akarjuk, hogy egy, a Franciaorszáéhoz hasonló, kiszámíthatatlan kárt okozó borkrízis következzen be. Végre is 6—7 millió hektoliter nem oly óriási mennyiség, miután országunk lakosságára fejenként alig 30—35 liter esnek, míg Franciaország és Olaszországban a fejenkénti borfogyasztás meghaladja a 100 litert, tehát a háromszorosát annak, amit nekünk el kell fogyasztanunk, hogy borászati mérlegünk egyensulya ne szenvedjen.

A bor az idén potom áron kapható és különösen, ha a boritaladó eltörlésére indított akció — amint reméljük — eredményteljes lesz, ugy falusi korcsmában 20—25, városi vendéglőben pedig 30—40 krajcárért igen jó bort kell, hogy mérjen a vendéglős, miután kitűnő hegyi borokat kapni ma már 12—14 krajcárért literenként, míg a közönséges homoki borok ára 7—8 krajcárra süllyedt. A borkereskedő ma kicsinyben is jó bort adhat 20—25 krajcárért literenként, a bor tehát jóval olcsóbb a sörnél és összehasonlíthatatlanul jobb, egészségesebb és kellemesebb ital, mint a sör. Persze az, amit most mondok, ideai új borra vonatkozik és az óbor ára megfelelően magasabb szintűre a finomabb fajboroké, de 20 krajcárért ma a legjobb fajban is kapható a termelőnél.

Talán ez a körülmény játékonon fog hatni a pálinkafogyasztás csökkenésére az alsóbb néposztály rétegeiben, ahol sokan a bor drágasága miatt szokták meg a pálinkaivást.

Teleki Andor.

Védekezés a por ellen.

(Macadam-utak portmentisítése.)

Irta: Fekete Géza szűfővárosi köztisztviselő tiszt.

A por ellen, az emberi szervezet ellen leg- nagyobb ellensége ellen való hathatós védekezést — lehet mondani — a teljes megoldás elé juttatta az a kísérletezés, amelyet Budapest székesfőváros köztisztviselési hivatala tekintélyes áldozat árán most fejezett be. E lap hasábjain ismertettem már azt a próbakísérletezést, amelyet a porolaj feltalálója, a pozsonyi Apolló kőolajfinomító-gyár szivességéből végeztem. Nem ismeretlen ez az anyag a legtöbb magyar város szakközegzei előtt sem, mert mint tudom, ugyancsak az Apolló-gyár szivességé folytán alkalma volt ezen anyag kipróbálására a legtöbb, talán valamennyi város szakközegzeinek.

Hogy mégis szükségesnek tartom a porolaj használatosságáról ismertetést közölni, — ennek okául azt hozhatom fel, hogy a főváros által igen fontosnak minősített ezen kérdés teljes megoldása érdekében nagyobb áldozat árán oly alapos tanulmányozás tárgyává tételett a köztisztviselési hivatal részéről a porolaj alkalmazása, amelyre a mai viszonyok között a vidéki emporiumok közül egy sem vállalkozhat s így feltételezem, hogy a részletkérdésekre is mindenben kiterjedő kísérletezés eredménye tanulságos lehet.

Folyó év május 8-ától kezdve egész szeptember végéig állandóan kísérleteztünk a porolajjal. Figyelemmel kísértük a leöntött utszakaszok állapotát az időjárás minden változásai közepett és végeredményképen, hatóság! helyszíni szemlén, az illetékes valamennyi szakközeg véleményének meghallgatásával megállapítást nyert a porolaj tökéletes használhatósága.

Megállapítva lett, hogy az olajjal kezelt utterületeket, bár azok a folyó évben vízzel locsolva nem lettek, a háromszori olajozás a mai napig is teljesen portmentes állapotban tartotta fenn.

Még a mészkőből épült, mészkő-murával terített utak is — mint a hűvös völgyi utvonalak — profillal kifogástalanul megtartották. Azokon kátyuk, vagy kátyuképződés nyomai nincsenek.

Különösen szembevetendő volt az olaj hatása oly utvonalon, amelynek egyrésze újonnan építetvén, az olajjal való kezelésre nem volt alkalmas s vízzel locsoltatott, míg a másik rész, mely felbontatlanul maradt, leolajozva lett. Az újonnan, jól megépített utterületen a kátyuképződés nagy méretű volt (a vízzel való állandó locsolás és esőzések következtében), míg a régi szakaszon az olajozás folytán a profil kifogástalan volt és a felület kemény, aszfaltszerű réteggel borítva, — kátyuképződésnek nyomát sem mutatta. Az újonnan épített szakaszon a felület meglapult és a sárképződés igen erős, míg az olajjal kezelt régi szakasz szilárd és portmentes volt.

A helyszínen járt bizottság véleményét a következőkben foglalta össze: „A macadam-utak olajjal való öntözése nemcsak portmentisítés céljára kiválóan alkalmas, hanem az utak karbantartására is lényeges befolyással bír.”

Ami a porolaj eredményes használatát illeti, erre vonatkozólag a következő tapasztalatokra jutottunk:

A jókarban levő, eléggé nyergelt (profilrozott) és lehetőleg kátyutlan makadam-burkolat csak az esetben lesz alkalmas a porolajjal való leöntésre, ha az eléggé szilárd, vagyis legalább $1\frac{1}{2}$ —2 hónappal előbb ágyaztatott be. Az olajozandó területet előbb a portól meg kell tisztítani. Erre a célra legalkalmasabb az u. n. krapacs (sárhuzó), mert ezzel a kövek között levő por, mint szükséges kötőanyag, eltávolítva nem lesz. Az így lehuzott terület ha kellőképp ki van száradvá, az olajozásra már alkalmas.

Az olaj kiöntésére bármely szerkezetű locsoló kocsit lehet használni, ha az egyenletesen önt. Az egyenletes öntésre szükség van, mert ha tulajdonság sok olaj kerül egy helyre, ott föltételesen, amely hosszabb időn át szagot terjeszt.

Egy négyzetméter utterület első ízben való leöntésére $\frac{1}{4}$ kg. olaj teljesen elegendő; de 1 kgr.-nál több semmi esetre sem szükséges. Ez a mennyiség ugyanis éppen elegendő arra, hogy 6—8 hétig a porképződést teljesen meggátolja. — A második öntésre átlag 0,5 kgr., a harmadik öntéshez ennél is kevesebb kell egy négyzetméterre s a három öntés cca 6 hónapra elegendő.

Az adott mennyiség (első öntésnél 1 m^2 1 kgr.) kiöntése nem ajánlatos egyszerre. Sokkal eredményesebb, ha vékonyabb öntés mellett 2—3 ízben egymás után megy gyorsabb lépésben a kocsi végig az uttesten s úgy önti ki az olajat, mert így a beszivódásra idő engedtetik. Ha az első öntés jól sikerült, a második és harmadik már nagyon gyorsan megy, mert az olajjal áztatott uttest csak keveset vesz be s ezt jól fel is használja a por lekötésre.

Nem kevésbé fontos az olaj minősége sem. Véleményem szerint az Apolló-gyár porolaja ugy a közönséges (szagos), mint a szagtalan, helyesen összeállított anyag s e célra a legalkalmasabb. Első öntésre ajánlatos a közönséges olaj, mert residium-tartalma (amely pedig a fedőanyag megkötésénél fontos szerepet játszik) nagyobb, mint a szagtalané. De az érezhető szag sem kellemetlen kora tavasszal, mert a hőség még nem oly nagy, hogy erősebben fejlesztené. Később második, harmadik leöntéshez és különösen kényesebb utakon ajánlatos a szagtalan olaj használata.

Az olaj maga nem egyéb, mint a nyers kőolajból a petroleum, parafin, benzín, glicerin stb. gyártása után visszamaradó kék olaj, amely csupa nehezen illanó szénhidrogénekből áll. Legjobb anyag az, amelynek fajsúlya 0,9, 320°C -on alul illó alkatrésze nincs és amelynek viszkozitása 25°C -nál 4. Naftát, gyantát, gyantaolajat, karbolsavat stb., szóval ártalmas anyagot tartalmaznia nem szabad.

A hosszu kísérletezés után ezek a leszűrődött tapasztalataim. Hiszem, hogy helyes következtetésekre jutottam, mert úgy a beszerzett és kiöntött anyag mennyisége (100.000 kgr. olajat használtunk el a folyó évben), mint az olajjal kezelt cca 85.000 m^2 utterület terjedelme elég biztosíték

arra, hogy a hivatal speciális munkaköre mellett elég alkalmas volt az eredmény konstataására. De a porolaj használhatósága mellett fontos érv gyanánt felemlíthetem azt is, hogy a hivatal oly értelmű előterjesztésen dolgozik, hogy lehetőleg már a jövő évben az összes macadam-utak, úgy a beltelken, mint a kültelken 1.200.000 m^2 terjedelemben olajjal portalanítottassanak.

Érdekes felemlítenem azt is, hogy a beltelken egy előkelő villanegyedben leöntött utcának, a Nagy János-utcának háztulajdonosaihoz kérdőíveket küldött a hivatal, amelyben választ kér arra, hogy az olajozott területen a szagról és a pormentességről mint vélekednek s kívánatosnak tartják-e az olajozást, vagy inkább a vízzel való locsolást óhajtják? A beérkezett válaszok majdnem kivétel nélkül feltétlenül az olajjal való pormentesítést sürgetik és az utak pormentességét elismerve, a szagot alig érezhetőnek nyilvánítják.

Véleményem szerint a macadamszerű burkolás pormentesítése a porolaj használatával végleges megoldást nyert s ebben, ha őszinték akarunk lenni, az elismerés az Apolló közaljgár (Pozsony) vezetőségét illeti első sorban, mert ők voltak, kik fáradság és munkakímélés nélkül, ugyszólván belekényszerítették a szakembereket a próbába, amely végeredményében a városi közönség egészségi viszonyait, de kényelmét is szolgálja.

Csanád vármegye községi és egyéb lakott helyei hivatalos neveinek jegyzéke.

A m. kir. belügyminiszter az 1908. évi március hó 30-án 35,309—1908. IV.—a. sz. által kelt rendeletével Csanád vármegye községeinek neveit az 1898. évi IV. t.-c. 2. §-a és ugyanezen rendeletével a Csanád vármegye községei területén levő puszták, telepek, majorok és egyéb lakott helyek neveit az 1898. évi IV. t.-c. 3. §-a alapján következőleg állapította meg:

I. Battonyi járás:

1. Battonya, Battonya, Czíköhalom, Szionda (eddig Szionda—Basarága néven), Tompapuszta.
2. Kevermes, Kevermes, Vizespuszta, Kevermesi puszta.
3. Kis-Iratos, Kis-Iratos.
4. Marczibány-Dombegyház, Dombegyház, Kisdombegyház (eddig Mattencloit-Dombegyház néven).
5. Mezőhegyes, Mezőhegyes, Belsőfűcséskpuszta, Belső-kamarapuszta, Belsőmezőhegyespuszta, Belsőpergepuszta, Kovácsárpuszta, Külsőfűcséskpuszta, Külsőkamarapuszta, Külsőmezőhegyespuszta, Külsőpergepuszta, Nesze.
6. Református-Dombegyház, Magyarondombegyház.
7. Torna, Torna, Jushitánya.

II. Kősponti járás:

1. Alberti, Csanádalberti.
2. Ambrózfalva, Ambrózfalva.
3. Apátfalva, Apátfalva, Kákás.
4. Földéak, Földéak, Gajdospuszta (eddig Kisgajdos és Nagyajdos külön nevekben), Óföldéakpuszta, Annamajor, Karabukamajor, Kistanya, Ködmönös, Nagysikanya, Úrmöstanya.
5. Kis Királyhegyes, Királyhegyes.
6. Lele, Püspöktele, Kiskopács, Nagykopács, Sándor-major (eddig Teleitől néven is).
7. Magyarcsanád, Magyarcsanád, Bökény (eddig Beké és Kincstértelep néven is).
8. Nagymajláth, Nagymajláth.
9. Pitvaros, Pitvaros.

Ikvácsi járás (eddig kovácskői néven).

za. Csanádapáca, Kisapáczapuszta, Nagypáczapuszta.

mbriratos, Dombiratos.

nágota, Kunágota, Kupapuszta.

agyar-Bánhegyes, Magyarbánhegyes, Hárianya, Mandel-Felbiszitánya, Verintánya.

1. Mezőkovácskőháza, Mezőkovácskőháza, Bélamajor, Mezőkővácskőháza.

6. Református-Kovácskőháza, Reformátuskovácskőháza.

7. Tót-Bánhegyes, Nagybanhegyes, Kaszapuszta, Nagybanhegyesi puszta.

8. Vég-Egyháza, Végegyháza.

IV. Nagylaki járás:

1. Csanád-Palota, Csanádpalota, Nagykirályhegyespuszta.

2. Kövegy, Kövegy.

3. Nagylak, Nagylak.

4. Sajtény, Sajtény.

V. Makó rend. tan. város*):

Ígásitánya, Rákositánya, Bogárdotánya, Csókásitánya, Dálitánya, Dáliugar, Eperjesitánya, Gacsibatánya, Hatrongyositánya, Honvéd, Igásiugar, Járantitánya, Kelemenhid, Kopáncostánya, Semlyékítánya.

A költségvetés tárgyalása.

— Poroszlay László felszólalása. —

A költségvetés tárgyalása alkalmából Poroszlay László biz. tag igen szép és tartalmas beszédben kelt a költségvetés realitásiának védelmére. Meggyőző, érvekben gazdag felszólalásából a következőket közöljük:

Mint a felügyelő-bizottságnak egyik tagja, nem hagyhatom szó nélkül azokat a támadásokat, melyek az 1909. évi költségvetés betervezésére alkalmából a városi gazdálkodás ellen egy helybeli lap intézett s mely támadások alkalmassak lehetnek arra, hogy azoknál, kiknek nem áll módjában személyes meggyőződést szerezni az ellenkezőkről, aggodalmat keltsen.

Általánosságban kimondta, hogy az szándékosan úgy van összeállítva, hogy a valóságnál kedvezőbb színben tűnjék fel.

Beigazolódott, hogy ez az állítás alaptalan volt, mert a felügyelő bizottság, mely a legutóbbi esetben vizsgálat tárgyává tette a költségvetést, még olyan módosítások iránt is tehetett javaslatot, mely a pótdátó a fősámvévo javaslatával szemben csökkentené.

E felügyelő-bizottságnak elnöke pedig tudvalevőleg Márton Imre ur, ki a szóban levő lapozh igen közel áll. Megnyugtathatjuk tehát az aggodalmaskodókat, **hogy a költségvetés igenis realis.**

Ami a 108,000 K beállítását illeti, **ez törvényen alapszik** (1886. évi XXII. t. c. 124. §.), de az 1907. évi zárszámadáshoz csatolt fősámvévo jelentésben utalva is van már Bkgy. 71—1907. évi rendelkezésére, mely a miniszter rendelete alapján megtiltja azt az eddig követett rendszert, hogy a pénztári maradvány nagyrészt betéti könyvre félretegyék, **hanem mutassák ki, mint pénzkészletet.**

Jól tudjuk, hogy a multban ilyen megtakarított pénzkezből még 700,000 korona berpalota építésére is telt.

De felvették az előző évi pénztári maradványt a költségvetés felhasználható tételei közé a multban is mindig, a miről bárki meggyőződhetik, ha a költségvetéseket megtekinti.

Teljesen alap nélküli az az aggodalom is, hogy **más években nem lesz ily nagy pénztári készlet, mint kifejtettem: mindig volt, de mesterségesen apasztották.**

Lehetett volna az idén is sokkal több mert a tisztviselők drágasági pótlékára a mult évben megszavazott 45,000 K fedezetére sem jeölt ki alapot a közgyűlés, **ez is a jöv. többletből telt ki.**

Nem kell attól félni, hogy a város most már a pótdátó tengerébe fül, **vagy mint a „Debreczen” mondja: „el kell majd árverezni a városházát is”,** mert tíz év óta 900,000 koronával emelkedtek a város kiadásai s a pótdátó, mely volt már 43% is, 18%-ra apadt.

Aminek az a magyarázata, hogy a város helyes finánc politikát folytat s az olcsó bankkölcsönt jól jövedelmező vállalatokba fekteti. Házaik, földjeit jobban jövedelmeztesíti.

Az a oklás továbbá, mintha a 108,000 koronát az Osztrák m. banktól felvett kölcsönből azért tették félre, hogy ezáltal nagy pénztári készletet teremtsenek, egyszerűen nem áll, — mert meggyőződünk arról, hogy az teljesen külön betéti könyvön kezeltek addig is, mig rendeltetési céljára lesz fordítható.

Legyen tehát egészen nyugodt Debreczen városi közönsége, mert fényesen beigazolódott, hogy a költségvetés realis s a csökkenő pótdátó igazolja, hogy a vagyonkezelés jó irányban halad.

Valóban kötelességünknek, tartjuk, hogy **Poroszlay László** bizottsági tagnak, ugys mint a felügyelőbizottság egyik érdemes tagjának tegnap elmondott fejtegetését a legnagyobb elismeréssel honoráljuk. Poroszlay László tudásának erejével, szakképzettségének egész súlyával bizonyította a költségvetés realitását és ezzel halomra döntötte azon könnyelmű állításokat és vakmerő ráfogásokat, melyeket a **Márton Imre** biz. tag lapja szórt a tanácsra. Annál inkább kötelességünk megemlékezni a Poroszlay László mindent világosságba helyező fejtegetéséről, mert napjainkban egyesek annyira megtévesztették a lelkeket, oly rém híreket korpoláltak a város vagyonkezeléséről, hogy komoly veszedelemben forgott a város jó hírveve. A mesterségesen szerte szórt rágalomak köde azonban lezállott az igazság napja előtt és **Poroszlay László** beszéde minden elfogulatlan embert meggyőzött arról, hogy a városnál a legtisztább kezű, becsületes, a város érdekeit minden tekintetben védő gazdálkodás folyik.

Amely nyereségnek tartjuk a város nagy érdekeire a **Poroszlay László** bizottsági tagságát, épp oly tisztelettel köszöntjük őt nemeshangu és tartalmas felszólalásáért, érvekben és meggyőző erőben gazdag fejtegetéséért. Higgadt, nyugodt előadása, mely az igazságot kereste és az igazságot meg is találta, még azokat is meggyőzte, akik csak nehezen tudtak felszabadulni a **Márton Imre** nyomása alul.

Meg vagyunk győződve, hogy bizottsági közgyűlésünk a jövőben is szívesen veszi a Poroszlay László alapos hozzászólásait, melyért mi most neki köszönetünket és elismerésünket fejezzük ki annál is inkább, mert ő nem csak az igazságot mutatta ki, hanem a város vezetőinek becsületes törekvését is megvédte, elismerte.

Poroszlay László után **Vecsey Imre** főjegyző összegezte az elmondottakat és szintén azon erős meggyőződésének adott kifejezést, hogy a költségvetés realis alapon nyugszik. **Vecsey Imre** szavait nagy figyelemmel hallgatták a bizottsági tagok és beszédének végén mindenki elismerte, hogy az igazságot a közgyűlési teremben régen nem védelmezték meg oly szépen, mint Poroszlay László és Vecsey Imre.

Hirek.

— **Eröss Lajos meghívása.** Debreczen sz. kir. város református papválasztó közönsége október 26-án egyhangúlag lelkészének hívta meg Eröss Lajost, a tiszántúli ref. egyházkerület püspökét.

— **Elnökválasztási mozgalmak.** A debreczeni izraelita hitközség az üresedésben levő elnöki állásra Balkányi Miklós dr.-t, Gutfreund Sámuel dr.- és Rosenfeld Salamon jelölték. Az elnökválasztó közgyűlés november 1-én lesz.

— **A reformáció emlékkünnepé.** A reformáció emlékkünnepén a városi tanács is képviselteti magát és kebeléből ezen szép ünnepekre Oláh Károly és Csóka Sámuel tanácsnokokat és Koncz Ákos tb. tanácsnokot küldte ki.

— **Mozgalom Szabolcs vármegye törekvése ellen.** Márk Endre, Poroszlay László, Jánosi Zoltán, Peczkó Ernő dr., Révy Nándor dr., Tafler Ignác, Murakózy László, Kardos László, Tóth István és Bruckner Ernő dr. városi bizottsági tagok indítványt adtak be, melyben tiltakoznak Szabolcs vármegye területenköntő törekvése ellen és köldöttség adja át a belügyminiszternek ezen tiltakozást. A jog- és pénzügyi bizottság az indítványt pártolólag terjeszti a közgyűlés elé, a köldöttséget azonban csak akkor ajánlja szervezni, ha a dolog ismét felszínre kerül.

— **Az utadéelőirányzat.** A város 1909. és 1910. évről szóló utadó számadását a jog- és pénzügyi bizottság elfogadta és azt a közgyűlésnek is elfogadásra ajánlja.

— **Házvételi tervek.** A debreczeni sertségőrtársulat Degenfeld-téri házát a városnak felajánlotta megvételre. A jog- és pénzügyi bizottság megbizta a főügyészt, hogy az ajánlatot kötelező formában szereze be. — Ugyancsak a bizottság özv. Kraszula Mátyásné Hadház-utca 11. számú házát 6000 korona vételárban megvételre ajánlja a közgyűlésnek.

— **A Simonffy-utcai bérházak villamos világítása.** A jog- és pénzügyi bizottság legutóbbi ülésén kipunonda, hogy a Simonffy-utcai bérházakba a villamos világításnak 8000 korona költséggel való bevezetését a közgyűlésnek ajánlani fogja.

— **A színház butorozása.** A színházi butorok, különösen a páholyok berendezése bizony-bizony nagyon elavult már az idők folyamán. A város jog- és pénzügyi bizottsága azt javasolja a közgyűlésnek, hogy új butorozásra szavazzon meg 8000 koronát.

— **A jövő évi költségelőirányzat.** A jog- és pénzügyi bizottság a héten letárgyalta a jövő évi költségvetést és azt a közgyűlésnek elfogadásra ajánlja. A bevételek és kiadások között 184,000 korona különbözet mutatkozik, melyet pótdávval kell fedezni. A pótdáv 18 százalék lesz, tehát nem 83 százalék, mint Márton Imre bizottsági tag ur állította.

— **Gondnoksági ülés.** A debreczeni tanyai állami elemi népiskola gondnoksága folyó hó 26-án ülést tartott Oláh Károly gondnoksági h. elnök elnöklésével. Előadó jegyző Koncz Ákos bejelent, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter a még

üresedésben levő tanyai iskolai tan Gáll István, Szoboszlai Sándor. Lente katos Károly és Varga Gerő okleveles nevezte ki, vagyis azokat, kiket a go kinevezésre ajánlott.

A városi tanács a tanyai iskolákat i tatta és gledicia-sövénnyel veszi körül. Megk a gondnokságot, hogy az eleven növény bi tására a kerítésül szolgáló glediciát két évig sz szertileg gondoztassa. A gondnokság ezt elrend. annál is inkább, mivel ezen sövények gondozás a gazdasági szakoktatásra kötelezett tanulók által mint tanulás anyag, elvégezhető.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter a tanyai iskolák bebutorozására 6000 koronát engedélyezett. A gondnokság által meghirdetett árlejtésre 7 ajánlat érkezett be, melyek közül a gondnokság Blaskovits Mihály és társa ajánlatát fogadta el. A cég az összes butorozásokat 35 nap alatt készíti el 5600 koronáért.

A debreczeni gazdasági egyesület megkereste a gondnokságot, hogy népszerű gazdasági előadásokat fog a télen tartani a tanyai iskolákban és ezen célra a tantermek átengedését kéri. A kérelem teljesítését a gondnokság pártolólag terjeszti a kir. tanfelügyelőhöz.

A gondnokság tudomásul vette a főmérnök jelentését, hogy a tanyai iskolák, egy eply iskola kivételével, készen vannak. Ez okból felkéri a kir. tanfelügyelő urat, hogy az iskolák átvételére nézve sziveskedjék határidőt kitűzni: A gondnokság az átvételhez a maga részéről Dávid Mihály gondnokot és Koncz Ákos gondnoksági jegyzőt küldi ki.

A gondnokság átvizsgálta Dávid Mihály gondnok mult évi számadását és azt illetékes helyre juttatta.

Az ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére elnök Szilágyi Bálint és Horváth János gondnoksági tagokat kéri fel, mely-után az ülés feloszlat.

— **Bosznay István kinevezése.** Bosznay István festőművész, a debreczeni ref. főiskola tanárát, az állami mintarajziskola h. igazgatójává nevezték ki. Bosznay István városunk művészi életében nagy szerepet vitt, méltán sajnáljuk tehát távozását, bár másrészt örvendünk, hogy fényes tehetségének egefelelő tért nyert.

— **Értesítés.** A cs. és kir. 2. számú látóvót-bizottság 1908. évi november hó 10-én délelőtt 8 órákor városunkban, a méntelep-laktanya előtti téren katonai lövésárt tart. Miről az érdekeltek ez uton is értesíttetnek. A városi tanács.

— **A hajdumegyei méhészegylet azon kérésseel fordult a városhoz, engedné át céljaira az ugynevezett bikaokot telket. A jog és pénzügyi bizottság a kérelmet pártolólag terjeszti a közgyűlés elé.**

Szerkesztői üzenetek.

B. Sátoraljaúj hely. A választ magánlevéiben elküldöm. A dolgokat még utána nézek és az esetleges credményről értesítést küldök. Lehet, a polgárok anyakönyvében valamelyes nyomra akadok.

— **r. Holyben.** Elolvastam a cikkelyt és szívesen közlöm, ha annak személyeskedő sorait törölhetem. Az ügynek nézetem szerint ártana ez a hang. Méltóztatassék a délelőtti órákban felkeresni és akkor szívesen közlöm a cikkelyt.

B. S. Holyben. Ilyen a dolgokkal nem foglalkozunk. Inkább szaklapba való, már terjedelménél fogva is. Sok szép eszme van a cikkelyben és valamennyit gazdasági lap olvasói bizonyára szívesen vennék. A kéntrát megörizük.

Ss. I. Kassa. Intézkedünk. Az elismerést köszönjük.